

Bursa Sosyal Yapı Özel İhtisas Komisyonu Toplantı Raporu

28.05.2013

Merinos Atatürk Kültür ve Kongre Merkezi

Bu raporun içeriği Özel İhtisas Komisyonu toplantılarında belirtilen görüş ve düşünceler ile oluşturulmuş olup Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bursa Sosyal Yapı Özel İhtisas Komisyonu Toplantı Raporu

Giriş

Bursa Eskişehir Bilecik illerinden oluşan TR41 Bölgesi için 2014-2023 Dönemini kapsayan Bölge Planı Çalışmaları kapsamında farklı sektörel alanlarda özel ihtisas komisyonları oluşturulması planlanmıştır. Kalkınma Bakanlığı tarafından Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na verilen yetki ile başlatılan bölge planı çalışmaları ile birlikte, bütün bölge illerinde Sanayi; Turizm; Tarım, Tarıma Dayalı Sanayi ve Ormancılık; Çevre, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Sosyal Yapı, Mekânsal Gelişme ve Erişebilirlik alanlarında 6 ihtisas komisyonu oluşturulmuştur. İlgili alanlarda illerin ve bölgenin 2023 vizyonu ele alınırken, oluşturulan strateji ve hedeflerin tüm bölgenin ortak aklının eseri olması amacıyla bölge paydaşlarının bu toplantılara en üst düzeyde katılım sağlaması hedeflenmiştir.

Metodoloji

Katılımcı bir Bölge Planı oluşturulması sürecinde son derece önemli bir görev üstleneceği düşünülen özel ihtisas komisyonu toplantıları 3 oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda, Ajans personeli tarafından bölge planı süreci ile ilgili katılımcılara bilgiler verilmiş; toplantıların amaç ve yöntemi hakkında açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra ilgili sektör kapsamında, dünya genelinde, ülke bazında, bölgesel ve il ölçeğinde yaşanan gelişmelerden bahsedilmiş, yine ajans personeli tarafından bölge planına altlık oluşturması için hazırlanmış olan sektörel mevcut durum analizlerinin kısa sunumları yapılmıştır. Sunumların sonrasında, katılımcılardan il ve bölge genelinde yaşanan ve önümüzdeki 10 yıllık süreçte yaşanması beklenen temel gelişme ve eğilimleri ortaya koymaları istenmiştir.

İlk oturumda ortaya konulan temel gelişme ve eğilimler ajans personeli tarafından sınıflandırılmış ve bir sonraki oturumda bu temel gelişme ve eğilimler "Güçlü-Zayıf-Fırsat-Tehdit" analizlerinde kullanılmıştır. Bir önceki oturumda yapılan sınıflandırma, bu oturumda ele alınan konuların daha odaklı ve stratejik olmasına ön ayak olduğu söylenebilir. "World Cafe" metodunun kullanıldığı GZFT analizlerinde, katılımcılar iki gruba ayrılmış olup, ilk aşamada birinci grubun ilin "Güçlü olduğu ve Fırsatlarının bulunduğu" alanları ortaya konması istenmiştir. Paralel olarak diğer grubun da ilin "Zayıf olduğu ve mevcut olan Tehditler" kapsamında fikirlerini beyan etmesi beklenmiştir. Daha sonra bu iki grup yer değiştirerek aynı konuları bu sefer de farklı grupların çalışması istenmiştir. Ajans personeli, bir önceki grupta ortaya konulan hususlar hakkında yeni gruba bilgi vermiş ve yeni gruptan gelecek yeni fikirleri sunmaları istenmiştir. Bu şekilde bütün komisyon katılımcılarının her iki konu üzerinde görüşlerinin alındığı bir sistem oluşturulmuştur.

Toplantıların son oturumunda da, yine temel eğilim ve gelişmeler bağlamında güçlü-zayıf-fırsat ve tehditlerin de göz önüne alınarak gruplandırılan farklı iki kategori kapsamında, sektörel bazda önceliklerin, strateji ve hedeflerin belirlenmesi oluşturulmuştur. Toplantı katılımcılarından bu aşamada belli öncelik ve stratejileri ortaya konması istenmiştir. Bu oturumda da yine "World Cafe" metodu uygulanmış olup, ortaya konulan iki farklı kategoride oluşturulan iki grubun temel amaç ve hedefleri belirlemesi istenmiştir. Daha sonra da grupların yer değiştirerek diğer konu hakkında görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Ajans personeli, yine bir önceki grup tarafından ortaya konulan temel amaç ve hedeflerin yeni gelen gruba sunumunu gerçekleştirmiş ve yeni gruptan gelen önerileri de

eklenmiştir. Tam gün boyunca süren bu komisyon toplantıları sonucunda ilgili sektörlere yönelik geniş kapsamlı bilgiler elde edilmiş olup, sektörlere yönelik temel eğilimler, GZFT analizleri, temel amaç ve hedefler dışında bölge planının mevcut durum analizlerinde kullanılmak üzere önemli bilgi ve eğilimler de elde edilmiştir.

Sosyal Yapı Özel İhtisas Komisyonu Oturumları

1. Oturum (Temel Eğilimlerin Ortaya Konulması)

Bursa Sosyal Yapı Özel İhtisas Komisyonu toplantılarında, ajans personeli tarafından yapılan bölge planının gelişim süreci, ihtisas komisyonlarının amaçları, usul ve esasları ile ilgili sektör özelinde yapılan mevcut durum analizi anlatıldı. Akabinde, tüm katılımcılardan, beyin fırtınası yöntemi ile ilde ve bölgede son dönemde yaşanan ve önümüzdeki 10 yıl boyunca yaşanması beklenen temel gelişmeler ve eğilimler ile ilgili görüşlerinin ortaya konması istenmiştir. Bu kapsamda dile getirilen eğilimleri şu şekilde özetlemek mümkündür:

Göç/ Kentsel Hizmetler/ Kentlilik bilinci

- Çarpık ve kaçak yapılaşma ile mücadele edilmesi ve göçün önlenmesi önemli bir sorun alanıdır.
- Köylerin boşalması ve köylerin atıl hale gelmesi ciddi bir gelişmedir.
- Öğrenci yurtları yapılmalıdır.
- Engelliler için kamu kurumu vb. yerlerde fiziksel düzenlemeler yapılması ihtiyacı önemlidir.
- Sağlık turizmi ve termal turizm öncelik verilmesi ve altyapı yatırımları önemlidir.
- Ulaşım altyapısı, sağlık turizmi sosyal açıdan önemlidir.
- Soba zehirlenmesi yoğun, farkındalık yaratılmalı ve bilinçlendirme yapılmalı
- BM Küresel İlkeler sözleşmesi benzeri bir çerçeve belgenin ve ilerleme raporunun Bursa'da il bazında oluşturulması önemlidir.
- Bursa'da İdostan dolayı CO zehirlenmeleri, ölümler oluyor. Bununla ilgili bilinçlenme önemlidir.
- Kuşaklar arası uyumsuzluklar temel bir eğilimdir.
- Dezavantajlı grupların topluma kazandırılması önemli bir alandır.
- Üniversitelerin kente entegre olması, kentsel konularda aktif rol almasının sağlanması
- Göçle gelen gruplara yönelik eğitim ve projeler; çocuk, yaşlı ve engelliler için.

İstihdam ve Mesleki Eğitim

- Kayıt dışı istihdam ile mücadele
- Kaliteli teknik personel yetiştirilmesi
- Mesleki eğitimin ve istihdam oranlarının artırılması ve kurumlara destek sağlanması
- Kadınların işgücüne kazandırılması
- Çocuk işçiliğinin önlenmesi
- Alternatif iş olanaklarının yaratılması

- Eski hükümlülerin istihdamı ile ilgili sorunlar var, yeterince çalışma yapılmıyor, kamuda %2 mecburiyet var ama yeterli değil.
- Evsiz ve kimsesizlere yönelik iş istihdam merkezleri

Temel Hizmetler/Sosyal Hizmetler/ Dezavantajlı Gruplar

- Hayat boyu eğitime katılım oranlarının artması önemlidir.
- Sağlık, eğitim ve spor donatılarının artırılması önemlidir.
- Yaşlı bakım hizmetlerinin ihtiyaca göre çeşitlendirilmesi gerekiyor. (yaşlı kreşi ve gündüz bakım evleri gibi)
- Sosyal yardım hizmetlerinin koordineli ve tek elden yürütülmesi ve geniş kapsamlı olması lazım.
- Hekim, hemşire ve bütün sağlık personeli sayısının artırılması
- Gündüz Yaşlı bakım merkezlerinin oluşturulması
- Özel eğitime muhtaç bireylerin ve bütün engellilerin envanterinin çıkarılması önemli bir ihtiyaçtır.
- Mernis'te engel grupları yok, buna yönelik çalışmalar var.
- Risk altındaki kadınlara ve çocuklara yönelik sığınma evlerinin kırsalı da kapsayacak şekilde olması önemli bir ihtiyaçtır.
- Sokak çocukları ve madde bağımlılarına yönelik çalışma yapılması
- Çocuklar için sosyal mekânlar oluşturulması.
- Genç nüfusa yönelik merkezlerin artırılması ve gençlere daha yoğun olarak erişilmesi önemlidir.
- Okul terklerine yönelik çalışma yapılabilir, çocukların gelecek hayalleri yok, okuldan ayrılan çocukların sokağa yönelme eğilimleri var.
- Nüfus yaş ortalaması artıyor, bu yüzden kronik hastalıklar öncelik oluşturacak (kalp, kanser, obezite vb.) riskleri azaltıcı önlemler alınmalı, Sağlık Bakanlığı tarafından toplum sağlığının geliştirilmesi programları, tütün alkol hareketsiz yaşam obezite ile mücadele konularında program uygulanması düşünülüyor, yerel bazda takip edilecek.
- Okul sağlığı ile ilgili projelerin yapılması
- Suça meyilli ve suça sürüklenmiş çocuklar için önlem alınması
- Planlama süreçlerine dezavantajlı grupların dahil edilmesi

Kurumlar arası İşbirlikleri

- STK'ların güçlendirilmesi
- Gönüllük bilinci artırılması ve STK'lar tarafından sosyal hizmetler alanına katkının geliştirilmesi
- Kurumlara, şirketlerin sosyal katkı sağlaması ve sosyal sorumluluk projelerine katılımlarının sağlanması ve sosyal katkıyı ölçmek için sosyal karne gibi uygulamalar yapılması.
- Yerel yönetim ve STK işbirliği sağlanmalı.
- Gönüllü öğretmenlerle yaz dönemleri çocuklarla ve gençlerle aktivite yapılabilir, hayat boyu öğrenmeyi destekleyici çalışmalar, üniversite öğrencileri evde bakım hizmetleri vb. konularda istihdam edilebilir, belediye hizmetlerine ve eğitimde gençlere destek olabilirler, Belediye-Üniversite protokol yapabilir.

- Üniversite’de kurulan Sosyal Proje Grubu Belediyeler ile iletişim kurulabilir. Öğrenci oluşumları-belediye ilişkisi kurulmalıdır.

2. Oturum (Temel Eğilimler Kapsamında GZFT Analizi)

Toplantının bu bölümünde katılımcılardan, ilk oturumda ortaya konan temel eğilimlerin ajans tarafından sınıflandırılması ile oluşturulan ana başlıklar çerçevesinde Bursa’da sosyal yapının güçlü ve zayıf yanları ile mevcut durumda ve ilerleyen dönemde karşılaşılabileceği fırsat ve tehditlere yönelik görüşlerin belirtilmesi istenmiştir. İlk oturumda ortaya konan temel eğilimler ve gelişmeler sınıflandırıldığında şu ana başlıklar orta çıkmıştır:

1. Göç/ Kentsel Hizmetler/ Kentlilik bilinci
2. İstihdam ve Mesleki Eğitim
3. Temel Hizmetler/Sosyal Hizmetler/ Dezavantajlı Gruplar
4. Kurumlar arası İşbirlikleri

Ortaya konan bu ana başlıklar çerçevesinde Bursa ilinde sosyal yapıya dair GZFT Analizi aşağıda yer almaktadır.

1. Göç/ Kentsel Hizmetler/ Kentlilik bilinci

A) GÜÇLÜ YÖNLER

- Tarihi ve kültürel mirasın varlığı kentlilik bilinci için önemli
- Kurumlarda kentlilik bilinci oluşturulmasına yönelik farkındalık olması
- Sağlıklı Kentler Birliği üyeliği ve bu konuda bilinç yaratılması.
- Göçle gelenlere yönelik proje yürüten kurumların varlığı, İç Göç Entegrasyon Projesi’nin yapılmış olması.
- Kentlilik bilinci açısından Kent Konseyi gönüllü çalışma gruplarının varlığı
- Nilüfer Belediyesi’nde Mahalle komitelerinin varlığı, aidiyet hissi ve yerel bölgelerde yapılacak çalışmalara yönelik görüş alışverişi yapılması, stratejik planlar oluşturulurken önemli
- Hemşeri derneklerinin varlığı, göçün etkilerini azaltıcı etki yapması
- “Bursa’nın Enleri” derneğinin varlığı
- Göç alma oranlarının düşmesi
- Deniz taşımacılığının etkin yapılması
- 3 üniversitenin varlığı,
- Sosyal sorumluluk projelerinde yer alınarak ulusal ve uluslararası anlamda Bursa’nın tanıtımı yapılıyor.

B) ZAYIF YÖNLER

- Özellikle dağ ilçelerinde, kırsalda nüfusun azalması
- Köylerde sadece yaşlı nüfusun kalması
- Göç edenlerin toplumla entegrasyonu eksik, sağlık hizmetlerine ulaşamıyor.
- Farklı belediyeler arasında koordinasyon eksikliği
- Göç veren yerlerin yaşam koşulların zor olması
- Kentlilik bilinci zayıf
- Trafik sorunları var. Caddeler yürünebilir değil.
- Termal turizm geliştirilmedi.
- Gettolaşma sorunu var
- Göçle gelenlerin yeterli sağlık hizmeti alamaması
- Kaçak yapılaşma
- Beyin göçü – eğitim kurumları arasındaki kalite farklılığı
- Deprem yönetmeliğine uygun yapılaşma zayıf
- Çarpık yapılaşma
- Tarımsal alanların göçten etkilenmesi
- Çiftçiye destek verilmemesi göçü teşvik ediyor.
- Tarımsal olarak kendimize yetemiyoruz
- “kullanan öder, kirleten temizler” temel prensibinin işletilmemesi
- Göç potansiyelinin önceden belirlenip zamanında yönlendirilmemesi
- İç kapalı yaşam tarzının kırılmaması
- Yaşam tarzının ön yargıyı beslemesi
- Kentsel yerleşim planlarının yetersizliği
- Yapılan sosyal yardımların insan ve çevre sağlığına olumsuz etkilerinin göz ardı edilmesi
- Çarpık yapılaşmanın önüne geçilememesi
- Kentsel dönüşüme yeterli önem verilmemesi
- Deprem yönetmeliğine uygun yapılaşma olmaması, kaçak yapılaşma
- Kırsalda toprak bölünmesi nedeniyle tarım ürünleri kalitesinin düşmesi
- Kadınların ekonomik hayata dâhil olmaması
- İstihdamda hemşericiliğin olması

C) FIRSATLAR

- Bursa'nın doğal kaynaklara sahip olması ve kaplıca turizmi potansiyeli olması, ayrıca sağlık turizmüne açık olması
- Dezavantajlı gruplara yönelik altyapı çalışmaları (kaldırımlar, huzurevi, bakım evi vb.) ve hizmet veren kurumların varlığı
- Son dönemlerde Bursa'da ulaşım yatırımlarının yapılması ve erişilebilirliğe verilen önemin artması
- Bursa'nın coğrafi konumu (İstanbul, İzmir ve Ankara'ya yakın olması)

- Kent konseylerinin varlığı ve tüm vatandaşlara açık olması
- Kentsel dönüşüm projelerinin varlığı ve gettolaşmayı önleyecek şekilde kente entegrasyonlarının sağlanması
- “Anadolu Arastası” Projesi Balat’ta yapılıyor, kentlilik bilinci oluşturma amaçlı göçle gelenlerin entegrasyonuna yönelik yapılan proje.
- Hayatboyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen “Öğrenme Şenliği” yapılması, Öğrenen Kentler kapsamında Bursa Kocaeli, Eskişehir, Konya illerinin bulunması
- “Eurocities” Avrupa kentlerinin sosyal ve kentleşme anlamında bilgi paylaşımı yapılabilmesi ve iyi uygulamaların kente yansıtılması
- Eğitim Vadisi, Bilim Sanat Merkezi ve Sevgi Köyü Projelerinin varlığı
- Tarihsel olarak gönüllük kültürünün varlığı (üniversite öğrencileri, emekliler)
- Göçün fırsata çevrilmesi kapsamında göçle gelenlerin doğru yönlendirilmesi ile işgücüne kazandırılması
- Dağ yöresindeki ve kırsaldaki doğal olanakları kullanarak ekonomik kazanç sağlanması, kırsaldaki potansiyelin kullanılması(eko turizm, mağara terapi)
- Bursa’nın simgelerinin olması
- Köy kooperatiflerinin varlığı kırsalda ortak çalışma ve farkındalık yaratma açısından fırsattır.
- Festivaller kentin tanıtımı için fırsattır. (Karagöz festivali, Bursa festivali vb.)
- Sosyal kalkınma alanında finansman bütçelerinin artması fırsattır ve projeler aracılığı ile bundan yararlanılmalıdır.

D) TEHDİTLER

- Geleceğe sağlıklı bir çevre bırakma tehdidi
- Boşalmış köyler
- Göç sonucu işsizliğin artması, yoksulluğun artması
- Bursa’nın yaşanılmaz kentler grubuna girmesi
- Kentte plansız bir gelişme
- Üretime dahil edilmeyen bir nüfusun artması, hizmet yükünün artması, devletin bu ihtiyaca cevap verememesi
- Göçün önlenememesi nedeniyle sağlık, ulaşım, sosyal yapı ve ekonomi alanlarında bozulmalar
- Çarpık kentleşme
- Kent içi ulaşımında entegrasyon eksikliği
- Hızlı bir şekilde kentsel dönüşüm olmazsa şehirdeki sorunlar artacak
- Kentin doğu tarafındaki kaçak yapılaşmanın artması
- Çarpık kentleşme ile tarım alanlarının yerleşim alanlarına dönüşmesi
- Doğal çevrenin bozulması, iklimin, ekolojinin bozulması

2. İstihdam ve Mesleki Eğitim

A) GÜÇLÜ YÖNLER

- Bursa'nın mesleki eğitimde bilgi birikimi olan bir il olması
- Mesleki eğitime destek veren sanayinin varlığı, OSB'lerin ve teknik eğitim veren okulların varlığı
- Belediyede İşkur hizmet noktası ve meslek edindirme ve istihdam birimleri var. BUTGEM ile Belediye protokol imzalamış, elemanlar ve işverenler PERYÖN aracılığı ile buluşturuluyor.
- Teknik Hizmetler Yüksekokulu tarafından verilen eğitimler.
- Yaygın eğitim kurumları, halk eğitim ve belediyeler tarafından açılan meslek edindirme kurslarının varlığı
- Genç nüfus sayısının fazla olması
- Belediye- İşkur-BUTGEM istihdam konusunda işbirliği yapması

B) ZAYIF YÖNLER

- Mesleki kursların az olması,
- Mesleki eğitimlerde (ME) uygulama alanlarının yetersiz olması
- Altyapı çalışmalarının yetersizliği
- Doktor ve öğretmenlerin nüfusa oranla az olması
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasal düzenlemelere olmasına rağmen denetim ve koordinasyon eksikliği
- Meslekî eğitimdeki yetersizlik ve istihdam daralması vasıfsız işçi sayısını artırıyor.
- İş sağlığı konusunda bilgi yetersizliği
- Kayıt dışı istihdam var, işçiler bilinçsiz.
- İşgücü piyasasına hitap etmeyen mesleki eğitimler var.
- Meslekî eğitimde AB standartları yakalanamaması – mesela BUTGEM bu standartları yakaladı.
- İşverenler dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğiyle ilgili bilgilendirilmelidir.
- Tele çalışma yönteminin alternatif işlerin olmaması engelliler için
- Yeni istihdam alanlarının oluşturulmaması
- Mesleki eğitimin geleneksel yapıdan kurtulmaması
- Yerel kaynakların değerlendirilmemesi
- Bölge sanayine uygun bölümler olmaması.
- İstihdamla ilgili teşvikler yetersiz
- Kalifiye eleman azlığı
- Mesleki eğitimde, özellikle sağlık sektöründe staj imkânları yetersiz
- Sağlık ve eğitim personelinin azlığı
- Verilen eğitimlerde sertifika ve iş garantili eğitimlerinin eksik olması
- İş sağlığı ile bununla ilgili denetim eksikliği
- Mavi yaka işlere itibar edilmemesi

- Alınan göçlerin niteliksiz istihdamı artırması
- İstihdamda kotaların uygulanmaması (hükümlü, kadın, engelli vs. gibi)
- İş ahlakının; iş etiğinin olmaması
- Kamu kurumlarında bazı belgelerin zorunlu hale getirilmesi (Halk eğitimden belli belgeleri alma zorunluluğu gibi)
- Geleceğin mesleklerine yönelik yönlendirme ve planlama yapılamıyor.
- Meslek seçimi ortaokul düzeyine indirilemiyor. Yeteneğe göre yönlendirme yok.
- Kadınlara yönelik ev tipi çalışma gücünün değerlendirildiği kooperatifler yok.

C) FIRSATLAR

- Genç nüfusun varlığı
- Türkiye'nin lokomotif sanayi kuruluşlarının Bursa'da olması (Tofaş, Renault, Bosch vb.)
- İŞKUR, KOSGEB tarafından verilen girişimcilik kursları, BUSMEK tarafından kursların verilmesi ve hibe programlarından kursiyerlerin faydalanarak iş yerlerini kurmaları
- İşkur'a bağlı meslek danışmanlığının varlığı (Bursa'da 131 adet danışman var, işveren-işçi arası eşleştirme yapıyorlar) Ayrıca istihdam uzmanı olarak Ankara'da 100 kişi alınmış olup İşkur'un hizmet kalitesi artırılıyor. İşgücü Piyasaları Analizi konusunda istihdam uzmanları destek verecek. İhtiyaç duyulan meslekler nelerdir ve hangi alanlarda eleman yetiştirilmelidir araştırılıyor.
- Gelişen ihtiyaçlara ve taleplere yanıt verme kabiliyeti yüksek olan özel sektörün meslekî eğitim kurumlarını etkilemesi
- Turizm potansiyeli istihdam açısından bir fırsattır. Bursa'nın geçiş güzergâhı olması yerine kalıcı şehir olması sağlanabilir
- Üniversiteler tarafından açılan yüksek lisans ve doktora programları işgücü niteliğini artırma açısından fırsattır.

D) TEHDİTLER

- Genç işsiz sayısındaki artış
- Yaşlı ve emekli sayısındaki artış
- Belli mesleklerdeki yoğunlaşma
- Kadınlardaki işgücü azalması
- Vasıfsız işçilerin ve diplomalı işsizlerin artması
- Genç işsizler toplumsal sıkıntılara neden olabilir.
- İstihdam yaratılmazsa ekonomi etkilenebilir.
- Toplumun bölünmesi, gelir adaletsizliği
- Empati kuramayan bir toplum
- Mesleki eğitim veren kursların (hedefe yönelik olmayan) hızla artması, yeterli eğitimci bulunamaması, uygulama alanı yetersizliği, iş bulamama.
- Erken emekliliğin olması
- Tarımla ilgili mesleki eğitimin eksik olması tarımın gelişmesine tehdittir.
- Kaliteli işgücü yetişmezse küresel rekabet ile baş edilemez.

- Bazı bölümlerde istihdam fazlası varken bazı bölümlerde istihdam eksikliği bulunmaktadır.
- Kadınların iş gücüne katılım oranlarının daha da azalması

3. Temel Hizmetler/Sosyal Hizmetler/ Dezavantajlı Gruplar

A. GÜÇLÜ YÖNLER

- Temel hizmet(eğitim, sağlık) ve sosyal hizmet sunan kurumların varlığı
- Dezavantajlı bireylere yönelik kurumlarla ortaklaşa çalışma yapılması ve STK'ların varlığı
- Dezavantajlı gruplara yönelik altyapı olması (özel eğitim, okullaşma vb.)
- Sosyal belediyeçilik kavramı geliyor, Bursa BŞB'de Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı olması
- Belediye tarafından çocuk merkezi, kadın sığınma evi, aş evi, gençlik kampı, hasta nakil, İstanbul Bakırköy'e ruh sağlığı taşımacılığı hizmetleri ücretsiz sunuluyor
- Dezavantajlı gruplara yönelik kurumlar tarafından yapılan çalışmaların olması
- Engelli bireylere birebir hizmet götürülmesi ve sosyal hizmetlere erişilebilirliklerinin artırılması
- Bursa Kent Konseyi'nin varlığı
- Sosyal alanlarda dezavantajlı gruplara yönelik hibe veren kurumların varlığı ve proje desteği alınması
- Sağlık Müdürlüğü'nde nitelikli insan kaynağının varlığı ve köklü kurum kültürü
- Sağlık turizmine yönelik verilen bürokratik ve yönetsel destek
- Afet konusuna duyarlı olunması ve AFAD ile işbirliği içinde olunması, hastanelerin afetlere hazırlıklı olma çalışmaları
- Sağlıklı yaşamın geliştirilmesi programlarına verilen destek
- Sağlık risklerine karşı yönetilen programlara verilen destek
- İşçi sağlığında güçlü sanayi tesislerinin varlığı, standardizasyon geliştirilmesi için önemli
- Genç nüfusun toplam nüfus içindeki oranının fazla olması
- Engelli bireylerin afete hazırlığı kapsamında ENABİS projesi ile veri bankası oluşturuluyor ve aileleri bilinçlendirme çalışmaları yapılmış
- Uludağ, Acıbadem ve Medical Park gibi akredite olmuş sağlık kurumlarının varlığı

B. ZAYIF YÖNLER

- Büyük şirketler var ama sosyal katkı oranı düşüktür.
- Sosyal hizmetlerde (SH) kurumsal işbirliği eksikliği, koordinasyon yok. Kurumlar arasında bilgi paylaşımı sınırlıdır.
- Sosyal hizmetlerin içeriği zengin değildir.
- Dezavantajlı grupların (DG) istihdam mecburiyetinin artırılması gerekiyor.

- Göçü önleyici tedbirler eksiktir.
- Bilgi paylaşımı sağlıklı değildir.
- Dezavantajlı gruplardaki bilgi eksikliği, vatandaş bilinçli değil hangi hizmetler sunuluyor.
- Ortak veri tabanı olmaması
- Dezavantajlı gruplara yönelik merkezlerin yetersiz olması
- Sosyal hizmetlerle ilgili kırsaldaki vatandaşa ulaşamama
- Nitelikli sağlık personeli yok, yoğun bakım hasta yatakları, vb. yok.
- Engelli merkezleriyle ilgili yeterince denetim yok.
- İlçeler arası sosyal hizmetler bakımından eşitsizlik vardır.
- Özel eğitimle ilgili envanter eksikliği
- Dezavantajlı grupların istihdamıyla ilgili işverenler yeterince bilgi sahibi değildir.
- Uyuşturucu, alkol kullanımı, doğru internet kullanma, aile içi iletişim konularında gençlere yeterli bilinçlendirme yok
- Dezavantajlı gruplarla ilgili net hedefler yok.
- Gençlik merkezleri az. Var ama ücretlidir. Ücretsiz değil.
- Okulöncesi eğitim az. Anaokulu kreş, yetersiz, nitelikli eğitimler az.
- Gençlerin gençlik merkezine yönlendirilememesi ve bu alandaki teşviklerin yetersiz olması
- Kentleşme ve göçün sağlık ve sosyal hizmetlere etkisi.
- Mahallelerde sosyal etkinlik alanı az.
- Parçalanmış ailelerle ilgili çalışmalar eksik.
- Sağlık kurumlarına erişilebilirlik kısıtlı ve zordur.
- Çocuk istismarıyla ilgili yeterli çalışmalar yok eksik.
- Sosyal hizmet ve engellilere yönelik kanuni düzenlemelerde yaptırımlar takipler yok.
- Sigara içki satışı denetimleri yetersizdir.
- İnternet kafeler denetlenmiyor.

C. FIRSATLAR

- Belediyelerin ve yerel yönetimlerin yaptığı çalışmalar
- Dezavantajlı grupların kapasitelerini geliştirmeye yönelik hibe programlarının olması
- Dezavantajlı gruplara yönelik altyapı çalışmaları (kaldırımlar, huzurevi, bakım evi vb.) ve okul, hastane gibi temel hizmet veren kurumların varlığı
- Aile ve Sosyal Politika Bakanlığı tarafından iyileştirme çalışmaları ve yasal düzenlemeler
- SGK tarafından yaşlı ve kimsesiz kişilere evlerinde ödeme yapılması
- Merinos Kültür ve Kongre Merkezi gibi sosyal faaliyetler ve organizasyon için olanak yaratan merkezlerin varlığı
- Dünyadaki sağlık turizminin gelişmesi
- Genç nüfus oranının fazla olması
- Sağlık Serbest Bölgelerinin oluşturulmasına imkân verilmesi
- Nitelikli sağlık insan gücünün varlığı

D. TEHDİTLER

- Sosyal sıkıntılarının gelecek kuşaklara etkisi, hizmetlerin yetersiz olması halinde suç oranı artabilir.
- Bursa'nın temel simgeleri olan kaplıca, hamam, termal turizmde diğer şehirlerin ön plana çıkması
- Aile yapısının, toplumsal yapının bozulması nedeniyle toplum genelindeki etik bozulma tehlikesi
- Göç devam ederse eğitim sağlık hizmetleri yetersiz kalacak
- Sosyal hizmetlerin düzenli olmaması
- İstihdamın daralması
- Toplumda nefret ve şiddetin artması
- İnternet vb. gibi yerlerde hukuki denetim olmazsa gençlerde patlama yaşanabilir.
- Dezavantajlı gruplar entegre edilmezse suç oranı artabilir, başka sorunlar oluşabilir.
- Koordinasyonsuzluk olursa kaynaklar israf edilebilir.
- Sağlık personeli yetersizliğinin etkisi ileride bu kuşakta görülebilir.
- Eğitim sistemindeki istikrarsızlık
- 65 yaş üstü nüfusun artışı, yaşlanma
- Sosyal hizmet açısından çarpık kentleşme tehdidi
- Kronik hastalıklardaki artış
- Kadına yönelik şiddetin artışı bir tehdittir.
- Obezite artışı tehdittir.
- Erkek sığınma evleri olmaması tehdittir.
- 6284 sayılı ailenin korunması ve kadına karşı şiddet önlenmesi yasasının gereği çocuk ve kadın alınıyor. Kadına şiddet uygulayan erkeklerle ilgili ise hiçbir şey (rehabilitasyon adına) yapılmıyor.
- Tütün ve madde bağımlılığı.
- Kamu kurumlarında hizmetlerin dağıtımında siyasallaşma olması.
- Gençlerin sadece sporla ilişkilendirilmesi tehdittir.
- Engelli hizmetleri yetersiz, bu bir tehdittir.
- Trafik eğitimi olmaması tehdittir.
- Çatışan kuşaklar zayıflamış aile yapısı sonucu dağılabilir
- İnternet gibi iletişim sistemleri ile ilgili gerekli yasal düzenlemeler olmazsa özellikle gençlerde ve çocuklarda sosyal patlama ile karşı karşıya kalınabilir.
- Sosyal yetersizlikler gelecek kuşaklara taşınabilir.
- Toplumda nefretin ve şiddetin yaygınlaşması, ayrışmaların keskinleşmesi, empatinin azalması

A. Kurumlar arası İşbirlikleri

A. GÜÇLÜ YÖNLER

- BEBKA tarafından oluşturulan Özel İhtisas Komisyonlarının kurumları bir araya getirerek bilgi paylaşımı ve tartışma ortamı sağlamış olması
- Kurumlar arası işbirliği yapılması gerekliliğinin farkındalığı ve işbirliğini yönetecek kapasitenin olması
- Kent Konseyi koordinasyonu, kurumlar arası işbirliği koordinasyonu ve organizasyonu konusunda destek verilmesi
- Valilik tarafından düzenli olarak kamu kuruluşlarının bir araya getirilmesi
- Kalkınma Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı işbirliği ile "Çok Sektörlü Sağlık Sorumluluğu Geliştirme Projesi"nin 2013-2023 yılları arasında Tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde hazırlanması
- Üniversite- Adalet Bakanlığı – Sağlık Bakanlığı – Belediye arası işbirliklerinin olması

B. ZAYIF YÖNLER

- Üniversite – şehir koordinasyonu eksikliği, üretim ve uygulama işbirliği yetersiz
- Sosyal yardımlarda koordinasyon eksikliği insanları tembelleğe itiyor.
- Kurumlar arası ara yüzlerin eksikliği (kent konseyi vb. yapılar gibi)
- Sosyal hizmetlerin dağınık olması
- Kurumlar ve STK'lar arası ilişki zayıf
- Kurumların iletişime kapalı olması
- Birlikte hareket edilmemesi
- Yoksulluk haritası yok, varsa da paylaşılmıyor.
- Ortak veri tabanı yok. Mükerrer yardım olabiliyor.
- İstatistikler yeterince tutulmuyor.
- İhtiyaç analizi yapılmıyor. Projeksiyon yapılmıyor.
- Devlet STK'ları bilmiyor. Güvenlik kaygısıyla yaklaşıyor.
- Dağıtılan gıdalarda son kullanma tarihi geçmiş olabiliyor.
- İstatistiksel olarak kurumlar ellerindeki bilgileri kullanmıyor. İhtiyaçlar belirlenemiyor.
- Kurumlar arası görev dağılımı net değil, hizmetler çok dağınık: mesleki eğitim ve sosyal yardım dağıtım bakımından.
- Yabancı dil personel eksikliği sebebiyle yurtdışından yeni uygulamaların transfer edilememesi.

C. FIRSATLAR

- İşkur ve Yerel yönetimler olarak sanayi eğitimi konularında işbirliği yapılması
- AB projelerinin olması ve eğitim alanında Leonardo gibi yurtdışı değişim programlarının varlığı
- Üniversite-Büyükşehir Belediyesi işbirliği protokollerinin varlığı, ortak araştırmalar yapılması ve Belediyenin üniversiteye finansman olanağı sağlayabilmesi
- Üniversite-BUGİAD işbirlikleri
- Kurumsal üyelikler (Sağlıklı Kentler, Tarihi Kentler vb.)
- Sağlık Müdürlüğü – JICA afet konusunda işbirliği yapması

D. TEHDİTLER

- İşbirliği olmazsa fırsat ve kaynakları israf edilebilir.
- Sosyal hizmetlerde mükerrer işlemlerin önlenememesi
- Dağınıklık hizmetlerde aksaklık oluşturabilir.
- Kaynak israfının artması
- Ortak aklın ortaya konamaması
- Zaman kaybı, koordinasyon eksikliğinin büyümesi, gelecek nesillere aktarımı
- Bilgi havuzlarında dışarıya afişe edilmeden bilgi toplanamaması
- Kamu-özel sektör, üniversite-STK işbirliği sağlanmaması halinde diğer bölgelerdeki teknokentlerin aktif hale gelmesi, Bursa'nın rekabet gücünü kaybetmesi

3. Oturum (Öncelikler ve Stratejiler)

Tematik Alan 1.

Sosyoekonomik Durum

(İstihdam ve Mesleki Eğitim, Kentsel Hizmetler/ Kentlilik bilinci/ Kurumlar arası İşbirlikleri)

Öncelik 1. Sektörlerin talep ettiği işlere yönelik mesleki eğitimin sağlanması

Stratejiler

1. Sektörlerin talep ettiği iş vasıflarının belirlenmesi/var olan veri kaynaklarının kullanımı (İşkur-Besob vb.)
2. Mesleki eğitimin planlanması
3. Mesleki eğitimin koordinasyonu (meslek liseleri, yerel yönetimler, yaygın eğitim kurumları (halk eğitim ve mesleki eğitim merkezleri, olgunlaşma enstitüleri) Diğer kurumlar (KOSGEB, BUTGEM, TSO, STK)
4. Mesleki eğitimle ilgili mevzuat eksikliklerinin giderilmesi ve gerekli düzenlemelerin yapılması (Ağır ve tehlikeli işler konusunda mevzuat gereği eğitim açılmıyor)
5. Mesleki eğitim kurumlarının tanıtımı (sektörlere, öğrencilere)

Öncelik 2. İstihdamın Artırılması

Stratejiler

1. Sektörlerin ihtiyaç duyduğu mesleki eğitim almış kişileri istihdam etmesinin sağlanması
2. İş kurmak isteyenler için teşviklerin sağlanması (Örn. Vergi, sigorta indirimlerinin sağlanması, işe başlangıç kredileri)
3. Kadınlara, engellilere, eski hükümlülere, evsiz ve kimsesizlere yönelik işgücü programları oluşturulması ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması (kamuda %2 mecburiyet var ama yeterli değil. Özel sektörde engelli istihdam kotası kaldırılmıştır.

4. Kayıt dışı istihdam ile mücadelede kurumlar arası işbirliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması (denetim vb.)

Öncelik 3. İl içi ulaşılabilirliğin sağlanması

Stratejiler

1. Alternatif ulaşım ağlarının geliştirilmesi, iller arası ve şehir içi yolların ayırımının yapılması
2. Tabela ve sinyalizasyonun geliştirilmesi

Öncelik 4. Sosyal hizmetlerin (yardımların) koordine edildiği ortak bir sistemin kurulması

Stratejiler

1. Çatı bir kuruluş tarafından ortak bir veri tabanının oluşturulması (İçişleri Bakanlığı Bakanlığı SOYBİS programı vb.)
2. Sosyal hizmetler ve yardımlar hakkında bilgilendirme yapılması (kamu spotu vb.)

Öncelik 5. Dezavantajlı grupların kentsel hizmetlere erişilebilirliğinin sağlanması

Stratejiler

1. Kamu binaları, alışveriş merkezi vb. kamusal alanlara engellilerin ulaşımına uygun hale getirilmesi (kaldırımlar, rampalar, görme engellilere yönelik yol takip taşları (Atatürk Cad. örn.), sesli sinyalizasyon sistemlerinin kurulması (otobüs içi ve durakları, trafik ışıkları), alt ve üst geçitlerin engellilere uygun hale getirilmesi (asansör vb.)
2. Engellilere uygun toplu taşıma araçlarının yaygınlaştırılması (otomotik rampalı araçların yaygınlaştırılması, araç kullanıcılarının/şoförlerin rampa kullanımı konusunda bilinçlendirilmesi)
3. Planlama aşamasında tüm dezavantajlı grupların sürece dahil edilmesi ve ihtiyaçlarının tespit edilerek planlamanın yapılması

Öncelik 6. Kentlilik bilincinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesi

Stratejiler

1. Bursa'da yaşayan vatandaşlara Bursa'nın tanıtımı için gerekli çalışmaların yürütülmesi (gezi, yerel medya kamu spotları vb.)
2. Ülke içi kırdan kente göçle gelenlerin ve dezavantajlı grupların kent yaşamına oryantasyonun sağlanması
3. Öğrenme şenliği, festivaller gibi organizasyonun tek çatı altında toplanarak koordinasyonun sağlanması
4. Kente özel spor kulüplerinin (Bursa Spor) kentli ile buluşmasının sağlanması

5. Üniversite-kent etkileşiminin artırılması

Tematik Alan 2.
Sosyal Altyapı Yönetimi
(Temel Hizmetler (eğitim, sağlık), Dezavantajlı Gruplar için sosyal hizmetler ve göç)

Öncelik 1: Engellilere yönelik çalışmalar

Stratejiler

- 1- Bursa engelli envanterinin çıkarılması (Engel türleri, eğitim durumları, yaş grupları, cinsiyet gibi değişkenlere göre)
- 2- Engelli ailelerine yönelik eğitimler düzenlenmesi
- 3- Engelli istihdamına yönelik çalışmaların yapılması, yasal oranların artırılması (Tele çalışma modeli)
- 4- Engellilere yönelik ulaşım ve erişilebilirliğin sağlanması (Bina ve ulaşım düzenlenmeleri)
- 5- Engelliler için engel türüne uygun olarak sosyal yaşama katılımını sağlayacak etkinliklerin düzenlenmesi (spor vb.)
- 6- Engellilere yönelik pozitif ayrımcılığın yaygınlaştırılması (hizmetlerde öncelik verilmesi)
- 7- Engellilere verilen hizmetlerde engellilere ulaşımın sağlanması, istismarın engellenmesi için denetim mekanizmasının geliştirilmesi
- 8- Engellilere engel türü ve yeteneğine uygun eğitimlerin düzenlenmesi
- 9- Engellilere yönelik toplum bilinçlendirilmesi ön yargıların kırılması

Öncelik 2: Diğer dezavantajlı gruplara yönelik hizmetlerin geliştirilmesi

Stratejiler

- 1- Yaşlı bakımlarında hizmet modellerinin çeşitlendirilmesi (yaşlılara gündüz bakım evi, kreş kurulması)
- 2- Gençlere yönelik tesislerin sayısının artırılması ve var olanlarına erişilebilirliğin artırılması
- 3- Gençlere yönelik kısmi zamanlı gönüllü iş imkanlarının artırılması (Gençlere yönelik sosyal karne uygulanması)
- 4- Ev hanımlarından oluşan kadın işgücünün değerlendirileceği modellerinin oluşturulması (Kadın emeği çarşısı gibi kadın emeği kooperatifinin kurulması)
- 5- Kadına şiddet konusunda toplumun bilinçlendirilmesi ve bu konuda STK'ların desteklenmesi (Medyanın bu amaçla kullanılması)
- 6- Şiddete uğrayan kadınlara yönelik istihdam imkanlarının artırılması
- 7- Sosyal dışlanma yaşayan özel grupların topluma entegre edilmesi (Romanlar...)

- 8- Sokakta yaşıyan, çalışın, madde bağımlısı ve suçı sürüklenmiş çocuklara yönelik entegrasyon çalışmalarının etkinleştirilmesi

Öncelik 3: Eğitim ve Sağlık hizmetlerinin altyapısının geliştirilmesi

Stratejiler

1. Anaokulu devlet destekli ücretsiz olarak zorunlu hale getirilmesi
2. Eğitim kapsamı dışındaki özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere bu hizmetlerin sağlanması yaygınlaştırılması
3. Eğitim & sağlık hizmetleriyle ilgili şehir rehberlerinin, danışma merkezlerinin oluşturulması
4. Derslik ve öğretmen sayılarının artırılması
5. Anne-baba adaylarına yönelik sağlık eğitimlerinin yapılması (Evlilik okulu, evlilik öncesi vb. yaygınlaştırılması). Bu eğitimlerin okul müfredatına dahil edilmesi
6. Okullarda şehir kültürüyle ilgili eğitimlere yer verilmesi
7. Sağlığa yönelik risklerle ilgili eğitim programlarının geliştirilmesi (bağımlılık, madde kullanımı, obezite, fiziksel aktivite programları, sağlıklı beslenme, atık yönetimi vb.)
8. Sağlık turizmi ile ilgili altyapının geliştirilmesi
9. Sağlıklı yaşlanma programlarının geliştirilmesi
10. Sağlık tesisleri ve bireylerin afetlere yönelik altyapının geliştirilmesi
11. Hasta hakları ve sorumlulukları konusunda toplumsal bilinçlenmeye yönelik eğitimler verilmesi
12. Sağlık serbest bölgelerinin oluşturularak sağlık sektörünün geliştirilmesi
13. Doğru ilaç kullanımı ve ilaç israfının önlenmesi
14. Termal kaynakların tedavide etkin kullanımı için programların geliştirilmesi
15. Alternatif tıp konusunun geliştirilmesi ve tıp fakültelerinde müfredat olarak girmesi
16. Doğal kaynakların kullanımı ile ilgili programların eğitimlerin düzenlenmesi

Öncelik 4: Göçle gelen grupların entegrasyonuna yönelik çalışmalar

Stratejiler

1. Göçle veren bölgelerin yaşama koşullarının iyileştirilerek geriye dönüşün özendirilmesi
2. Kırsal alanların yaşam, eğitim ve üretim için cazip hale gelmesi
3. Uyum eğitimlerinin düzenlenmesi (dil, şive, kent kültürü...)
4. Geçici göçmenler ve mevsimlik işçilere yönelik mekânsal altyapı çalışmalarının yapılması ve sosyal hizmetlerin sunumu

Değerlendirme

2014-2023 TR41 Bölge Planı hazırlık sürecinde oluşturulan özel ihtisas komisyonu toplantıları kapsamında yapılan Bursa Sosyal Yapı özel ihtisas komisyonu toplantısında ilde sosyal yapıya dair öne çıkan temel eğilimler, üstünlük ve zayıflıklar, öncelik ve stratejiler katılımcı bir şekilde, her kurumdan ilgili kişilerin görüşleri etrafında şekillendirilmiştir. Şekillenen bu öncelik, amaç ve stratejiler

bağlamında ortaya konan görüşlerin bölge planına kritik düzeyde altlık oluşturması planlanmaktadır. Bu tür çalışmaların, görüş ve önerilerin bölge gelişimi açısından son derece önemli olması dolayısı ile önümüzdeki dönemlerde de benzer çalışmaların ajans tarafından yürütülmesi hedeflenmektedir.

EK 1 – Katılımcı Listesi

Aşağıda isimleri belirtilen sektör temsilcileri Özel İhtisas Komisyonu Üyesi sıfatıyla toplantıya katılarak görüş, tespit ve önerileriyle komisyon çalışmasına katkıda bulunmuşlardır. Toplantıda Bursa'nın sosyal yapısındaki eğilimler, tespit edilen güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler ile öncelik ve stratejiler Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından kaydedilip derlenmiş olup ifadelerin içeriği katılımcıların bakış açısını yansıtmaktadır.

Katılımcı Adı	Katılımcı Soyadı	Kurum
Kevser Canan	Argın	Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (BUSMEK)
Hüseyin	Aydın	Türk Eğitim Vakfı (TEV) Bursa Şubesi
Fahrettin	Bilgit	Bursa Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği
İsmet	Çağlayan	Bursa Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü
Mehmet Yaşar	Çerçi	Bursagaz Eğitim Gönüllüleri Derneği
Nilüfer	Çoşkundeniz	Bursa Osmangazi Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü
Dr. Hüseyin	Demirel	Bursa Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği
Şenol	Dülger	Osmangazi Belediyesi Başkanlığı
Neslişah H.	Erbey Kuşku	Bursa Kent Konseyi Yerel Gündem Şube Müdürlüğü
Abidin	Erdem	Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
Rıza	Giray	Yıldırım Belediye Başkanlığı
Selma	Göksel	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) Bursa Şubesi
Gül	Günaydın	Nilüfer Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü
Doç. Dr. Emel	İrgil	Uludağ Üniversitesi Halk Sağlığı Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi
Geylani	Kapusuzoğlu	Bursa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
Dr. Şirin	Karakaya	Bursa Büyükşehir Belediyesi
Ali	Kaya	Orhaneli-Keles-Büyükorhan-Harmancık Yardımlaşma ve Kültür Derneği (DAĞDER)
Kenan	Kır	Osmangazi Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü
Halis	Korkmaz	Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Ümit	Korkmaz	Bursa Büyükşehir Belediyesi
Sibel	Özmen	Bursa Osmangazi Halk Eğitim Merkezi
Elif	Pişkin	İl Sağlık Müdürlüğü
Prof. Dr. Aysen	Tokol	Uludağ Üniversitesi İBBF
Hasan	Ünal	Bursa Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü
Arzu	Yıldızkaya	Sosyal İşler Müdürlüğü
Havana	Yiğitalp	Bursa Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği

Not: Katılımcılar soyadına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.